

היום נלמד בעזרת ה':

נזיר דף כד

משנה: האישה שנדרה בנזיר והפרישה את בהמתה: היא הפרישה את שלושת הקרבנות של נזיר; חטאת עולה ושלמים, ולאחר מכן הפר לה בעלה את הנזירות. אם הבהמות היו משל ממון הבעל - התברר למפרע שאינן קדושות והן חוזרות לעדר.

אבל אם הן היו מהממון שלה (מכספה הפרטי, כפי שיתבאר בגמרא):

החטאת - תמות (מכניסים אותה ל'כיפה' ומונעים ממנה מאכל ומשקה). משום שהדין הוא 'חטאת שמתו בעליה (לאחר שהפרישו אותה) למיתה אזלא' ומכיון שהאישה צריכה כפרה על עצם הנזירות (וכדעת רבי אליעזר הקפר שהנזיר נקרא חוטא) נחשבת הבהמה כקרבת חטאת, ולאחר שהפר לה בעלה ואינה יכולה להקריבה נחשב הדבר כאילו מתו הבעלים ואין מי שיקריב את הבהמה.

העולה - תיקרב משום שעולה באה כדורון. וכן **השלמים** - יוקרבו מפני שהם באים בנדבה. והשלמים נאכלים ליום אחד כדין 'שלמי נזיר' משום שהופרשו לנזירות (ולא לשני ימים ולילה אחד כשאר שלמים), ואינם טעונים 'לחם' כמו שלמים של נזיר שטעונים חלת ורקיקים משום שכבר הופרה הנזירות.

היו לה מעות סתומין: אם האישה שנדרה הפרישה מעות לצורך הקרבנות, אך לא פירשה אלו מעות ילכו לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים, והפר לה בעלה - יפלו כל המעות לנדבה וקונים בהם עולות נדבה.

אבל אם היו לה מעות מפורשין שהיא פירשה איזה מעות ילכו לחטאת לעולה ולשלמים:

דמי החטאת - ילכו לים המלח משום שהיו אמורים לקנות בהם בהמה שהיתה הולכת למיתה כנ"ל. לא נהנין מהמעות הללו - כלומר שהם אסורים בהנאה. אך אין בהם דין מעילה (= שהמועל ונהנה מהמעות צריך להביא קרבן ולשלם חומש) - משום שהמעות הולכות לים המלח ולא לקרבן ודין מעילה יש רק בקרבן.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

אבל דמי העולה - קונים בהם קרבן עולה ולכן יש בהם מעילה כי הם עומדים להקרבה. ודמי השלמים - אין בהם מעילה, שהרי גם בקרבן שלמים עצמו אין מעילה משום שהם 'קדשים קלים' (- על פי המפרש).

נמרא: מאן תנא דבעל לא משתעבד לה: מיהו התנא של משנתנו הסובר שאם הבהמות היו משל הבעל הן חוזרות לעדר - וזאת משום שהוא סובר שהבעל לא משועבד לשלם מממונו את קרבנות האישה, (כי אם היה משועבד לה - היה נחשב הדבר כאילו היא הפרישה אותם מעצמה, והיה עליהם להישאר בקדושה כמו כאשר הקדישה משלה)? - זוהי דעת רבנן כדלהלן:

דתניא רבי יהודה אומר: אישה שעברה עבירה שהקרבן שלה הוא עולה ויורד (כלומר עני מביא עוף ועשיר בהמה), מכיון שכל מה שקנתה אישה קנה בעלה היא נחשבת עניה. אבל לדעת רבי יהודה אדם שמתחתן מתחייב לשלם את הקרבנות של אשתו ולכן אם הוא עשיר עליו לתת לה בהמה לקרבן. שכך הוא כותב בכתובה שהוא מקבל אחריות על הקרבנות שהיא חייבת להביא קודם החתונה. אבל לדעת רבנן אינו חייב בקרבנות שקודם החתונה.

לפי זה משנתנו היא כדעת רבנן ולכן כאשר הפרישה האישה בהמה משל ממון הבעל, היא חוזרת להיות חולין כי הוא הרי לא חייב בקרבנותיה רק שהוא הסכים לתת לה מכספו לצורך הקרבנות, אבל כאשר הוא הפר לה ומתברר שהיא לא נזירה אין שום קדושה בקרבן כי על דעת כן לא הביא לה את הכסף. אבל לדעת רבי יהודה שהבעל משועבד לקרבנות אשתו - נחשב הדבר כאילו היא הקדישה אותם משלה, ולכן גם לאחר ההפירה היה עליהם להיות קדושים.

רבא דוחה: יתכן שהמשנה כדעת רבי יהודה, כי רבי יהודה אמר שהבעל חייב בקרבנות אשתו - דוקא בקרבנות שהיא חייבת, אבל כאן שהבעל הפר לה את הנזירות והתברר שהיא לא חייבת בקרבנות הללו, ממילא הוא באמת לא היה משועבד לתת לה אותם, ולכן הם חולין וחוזרות לעדר.

איכא דאמרי: המשנה שלנו היא כדעת רבי יהודה הסובר שהבעל משועבד לקרבנות אשתו, אלא שדוקא כשהיא באמת חייבת להביא אותן, ולא כאשר מתברר שהיא איננה נזירה כלל. ולכן כשהיא הביאה משלו (דהיינו בגלל שהוא משועבד לה) ולאחר מכן הפר לה - הבהמות חוזרות לעדר, אבל כשהביאה משלה - הן נשארות בקדושה.

כי אליבא דרבנן לא יתכן שהיא תפריש את הבהמות ממונו. כי הרי הוא לא משועבד לה והיא אינה יכולה לקחת כלל מכספו לבהמות, ואם הוא נתן לה את הכסף לצורך הקרבנות - אם כן הכסף כבר נהיה שלה והרי זה כאילו הקדישה מממונה.

רבא דוחה: יתכן שהמשנה כרבנן ומדובר שהוא הביא לה את הכסף לצורך הקרבנות, אך עדיין הוא הביא אותו רק על דעת שהיא חייבת בהם ולא כשמתברר שהיא איננה נזירה, ולכן הבהמות שקנתה מכספו הן חולין.

למדנו במשנתנו - אם שלה היתה הבהמה, החטאת תמות והעולה תקרב:

הא מנא לה? מהיכן יש לאשה בהמה, והרי מה שקנתה אשה קנה בעלה? שקמצתה מעיסתה: מדובר שבעלה נתן לה כסף למזונותיה, והיא קימצה וחסכה בהוצאות מזונותיה ובמה שנשאר לה קנתה בהמה, ובמקרה כזה הבהמה שייכת לה.

איבעית אימא: אפשרות נוספת - שאדם אחר נתן לה מעות ואמר לה שנותן לה אותם במתנה על מנת שאין לבעלה רשות בהם, והיא קנתה בהם בהמה, ובמקרה כזה הבהמה שייכת לה.

למדנו במשנתנו - העולה תקרב עולה, והשלמים תקרב שלמים, ונאכלין ליום אחד ואינם טעונים לחם:

א"ל שמואל לאבוב בר איהי: לא תשב על רגליך אלא תעמוד, עד שתאמר לי את הדבר הזה, כלומר שתאמר לי מתי מקריבים שלמי נזיר ללא לחמי נזיר (= בשונה מסתם שלמי נזיר שמגיעים עם לחם).

ענה לו אבוב בר איהי: ואלו הן וכו': 1. שלו. 2. שלה. 3. ושלאחר מיתה. 4. ושלאחר כפרה. אלו הם ארבעת המקרים שמקריבים את איל הנזיר (= שלמי נזיר) אבל לא מביאים לחם. **הגמרא מבארת:**

1. שלה, הא דאמרן: זה המקרה שהובא במשנתנו, שהאשה הפרישה בהמה שלה ואח"כ הפר לה בעלה, מקריבים את האיל (= שלמי נזיר) ולא מביאים לחם.

2. שלו, דתנן וכו': כפי שלמדנו במשנה (לקמן כח:) - האיש יכול להדיר את בנו הקטן שיהיה נזיר, אבל לא האשה. ואם הדיר האב את בנו והבן גילח את שערותיו ובזה גילה את דעתו שאינו רוצה להיות נזיר, או שגילחוהו קרובים ובזה גילו את דעתם שאינם רוצים שיהיה נזיר, או שהבן מחה ואמר שאינו רוצה להיות נזיר או שהקרובים מחו, הנזירות בטלה.

ובמקרה שהבן או הקרובים גילחו או מחו ובטלה הנזירות והיו לאביו **מעוּת סתומים**, כלומר שהיו לו מעוּת שהפריש לצורך קניית קרבנות נזיר עבור בנו אבל לא פירש עבור איזה קרבן הם יהיו, המעוּת יפלו לנדבה (= לצורך קניית עולת נדבה של ציבור).

אבל אם היו לו **מעוּת מפורשין**, כלומר שפירש ואמר 'מעוּת אלו יהיו לחטאת, ואלו לעולה, ואלו לשלמים', הרי שהמעוּת שפירש עליהם לחטאת ילכו לים המלח (= לאיבוד), ובמעוּת של העולה יביאו עולת נדבה של ציבור ויש בהם איסור מעילה, ובמעוּת של השלמים יביאו קרבן שלמי נדבה, והקרבן נאכל רק למשך יום אחד ולילה אחד כדין שלמי נזיר (= בשונה מסתם שלמים שנאכלים למשך שני ימים ולילה אחד), ואותם שלמים אינם טעונים הבאת לחם.

3. שלאחר מיתה מנלן, דתניא דתנן: כפי שלמדנו במשנה במס' מעילה - המפריש מעוּת כדי להביא בהם את קרבנות נזירותו, ולא פירש מה לעולה ומה לחטאת ומה לשלמים, אסור ליהנות מהמעוּת אבל אם נהנו מהם לא מביאים קרבן מעילה, לפי שיכול לקנות בכל המעוּת בהמה שְׁמִנָה לשלמים (= ושלמים נאכלים) ואת שאר הקרבנות יביא ממעוּת אחרות, ולכן אין בהם מעילה.

ואם הנזיר **מת והיו לו מעוּת סתומים**, כלומר שהיו לו מעוּת שהפריש לצורך קניית הקרבנות אבל לא פירש עבור איזה קרבן הם יהיו, כל המעוּת יפלו לנדבה. אבל אם היו לו **מעוּת מפורשין**, כלומר שפירש ואמר 'מעוּת אלו יהיו לחטאת, ואלו לעולה, ואלו לשלמים', הרי שהמעוּת שפירש עליהם לחטאת ילכו לים המלח (= לאיבוד) ואסור ליהנות מהם אבל אם נהנו מהם לא מביאים קרבן מעילה, ובמעוּת של העולה יביאו עולת נדבה ויש בהם איסור מעילה, ובמעוּת של השלמים יביאו קרבן שלמי נדבה, והקרבן נאכל רק למשך יום אחד ולילה אחד כדין שלמי נזיר (= בשונה מסתם שלמים שנאכלים למשך שני ימים ולילה אחד), ואותם שלמים אינם טעונים הבאת לחם.

4. שלאחר כפרה: אם הנזיר הפריש את קרבנותיו ונאבדו, והביא קרבנות אחרים במקומם והקריבם, ואח"כ נמצאו הקרבנות שאבדו, זוהי **סברא** שמקריבים את השלמים ולא מביאים איתם לחם, שהרי במקרה השלישי 'שלאחר מיתה' הטעם שאינו מביא לחם לפי שהנזיר כבר מת ואינו ראוי לכפרה, וכמו כן במקרה הזה הנזיר כבר אינו ראוי לכפרה, שהרי כבר התכפר בקרבנות האחרים שהביא.

קושיא: ותו ליכא? וכי אין עוד מקרים שלא מביאים לחמי נזיר? והרי מובא בברייתא - (= הגמרא מביאה כאן את החלק השני של ברייתא המובאת בתוספתא) ... ושאר שלמי נזיר ששחט אותם שלא לשם שלמים, הרי הם כשרים לשלמי נדבה ואין הנזיר יוצא בהם ידי חובה, והם נאכלים רק למשך יום אחד ולילה אחד כדין שלמי נזיר (= בשונה מסתם שלמים שנאכלים למשך שני ימים ולילה אחד), ואותם שלמים אינם טעונים הבאת לחם ולא זרוע (= בשונה משלמי נזיר שצריך לבשל את הזרוע ולהניף אותה על כפי הנזיר). ע"כ הברייתא. וא"כ קשה מדוע אבוא בר איהי הביא רק 4 מקרים.

תיחץ: אבוא בר איהי הביא רק את המקרים שבהם הקריבו את השלמים כמצוותם, ולא את המקרים בהם לא הקריבו אותם כמצוותם (כגון במקרה הזה ששחטו אותם לא לשם שלמים).